

# Pielęgnowanie dwupiętrowych drzewostanów na Litwie

Уход в двухъярусных насаждениях Литвы

Tending operations in two-storeyed stands in Lithuania

W zachodnich i centralnych rejonach ZSRR na terenie Europy występują duże kompleksy lasów liściastych, złożonych z gatunków tzw. miękkich. Zajęły one miejsce dawnych lasów świerkowych, usuniętych zrębami zupełnymi. Świerk został sprowadzony tam do roli podrostu lub dolnego piętra. Warunki wzrostu świerka dają się wybitnie poprawić, a przyrost obu pięter wzmoczyć przez racjonalne prowadzenie cięć pielęgnacyjnych. Sprawom tym poświęcono specjalne wydawnictwo Litewskiego Naukowo-Badawczego Instytutu Leśnictwa (L. A. Kajriuksztis: Metod prorieizwanja listwienno-jełowych nasazdienij, Kaunas 1964).

Autor wymienionej pracy przeprowadził analizę bieżącego przyrostu odkładanego na drzewach o różnym stanowisku biosocjalnym i stwierdził, że największy procent przyrostu uzyskuje się z drzew zajmujących stanowisko dominujące, lecz o niezbyt silnie rozwiniętej koronie (klasa A). Nieco niższy przyrost wykazują drzewa zbliżone do typu rozpierzacza (klasa A<sub>1</sub>), a w dalszej kolejności — drzewa o koronie ścięsnionej (klasa B) i w końcu drzewa przytłumione o cienkiej strzale i szczupłej koronie (klasa C). Stwierdził również, że na zabieg trzebieżowy najsilniej reagują drzewa klasy A, nieco słabiej — A<sub>1</sub>, a następnie — B i C. Usuwanie przy trzebieży drzew klasy A<sub>1</sub> o bardzo silnie rozrośniętej koronie wybitnie polepsza stosunki świetlne podrostu i dolnego piętra, a jednocześnie pobudza do żywszego przyrostu pozostające na pniu drzewa należące do klasy A. Drzewa zaliczone do tej ostatniej klasy, które przed trzebieżą zajmowały drugie miejsce pod względem wydajności masy z 1 tony listowia, po wykonaniu trzebieży przesuwają się na pierwsze miejsce. Wpływa to na zwiększenie przyrostu z prześwietlenia i sprawia, że przerzedzenie górnego piętra, mimo usunięcia z niego ok. 30% zapasu, prowadzi do znacznego wzrostu ogólnej wydajności masy z obu pięter.

Na podstawie wszystkich tych stwierdzeń wysunięto propozycje co do zasad i techniki wykonywania trzebieży w drzewostanach dwupiętrowych, złożonych z gatunków lekkonasiennych w górnym piętrze i ze świerka — w dolnym. Z górnego piętra zaleca się usuwanie grubych drzew o nadto silnie rozrośniętych i górą spłaszczonych koronach (klasa A<sub>1</sub>), drzew całkowicie przytłumionych i cienkich (klasa C), części drzew średniej grubości o koronie ścięsnionej (klasa B) oraz niektórych drzew dobrze ukształtowanych (klasa A), przeszkadzających swobodnemu rozwojowi otoczenia. Ponadto należy usuwać drzewa zajmujące pośrednie stanowisko między piętrami, a przygluszające — dolne piętro świerkowe.

Ustalono procent intensywności cięć w różnych typach lasu w rozmiarze od 20 do 40% zapasu. Przy ponownych zabiegach trzebieżowych intensywność trzebieży obniża się o 5—10%. Przed przystąpieniem do prac eksploatacyjnych zaleca się wyznaczać szlaki zrywkowe w odległości co 40 m w formie przecinek.

Wysunięto następujące korzyści proponowanej metody trzebieży:

- 1) powoduje ona zwiększenie bieżącego przyrostu w piętrze liściastym o 10—12% (0,6—1,5 m<sup>3</sup>/ha);
- 2) sprzyja lepszemu (o 7—8%) oświetleniu piętra świerkowego;
- 3) prowadzi do skrócenia terminu otrzymania sortymentów o pożądanym wymiarach.